

ZDSLU

Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov
The Slovenian Association of Fine Arts Societies

Komenskega 8,
SI-1000 Ljubljana

T: + 386 5 907 15 43; + 386 1 433 04 64

E-mail: zdslu@zveza-dslu.si

Ljubljana, 23. 2. 2017

ZADEVA: Predlog za posodobitev pogojev za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost za poklic slikar, kipar, grafik in ilustrator ter pripombe na obstoječe predloge.

Poudarjamo, da se naše osnovne pripombe nanašajo zgolj na likovno-vizualno področje in poklice, ki jih opravljajo likovno vizualni ustvarjalci – avtorji in je za njihovo uspešno delo ter doseganje kriterijev Uredbe, v veliki meri odvisno od pogojev dela le-teh ter trga umetnin, ki odločilno vpliva tudi na socialni status. Ministrstvo prosimo, da se aktivno vključi v reševanje problema prodaje umetnin in trga z umetninami v Sloveniji. Ob enem pa tudi opozarjamo da poklic Galerista, pri nas ne dosega vseh pričakovanih parametrov: ne vlagajo v avtorje in posledično v prodajo njihovih del, ne pomagajo avtorjem pri njihovem razvoju, ne vlagajo sredstev v promocijo, predstavitev in trženje naših umetnikov doma in v tujini – komisijska prodaja je način njihovega dela.

Za vse zgoraj omenjene poklice predlagamo pri projektih, ki jih financira ministrstvo, neposredno plačevanje razstavnine avtorjem iz sredstev Ministrstva za kulturo v višini povprečne bruto plače zaposlenih v kulturi v tekočem letu.

Predlagamo, da se socialne probleme naših avtorjev, ki s svojim delom ne morejo pridobiti dovolj sredstev za preživetje, rešuje v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Pri porodniških dopustih, daljših kroničnih ali težkih obolenjih zahtevamo, da se upošteva bonus vsaj dveh let s katerim se pravica za plačevanje prispevkov podaljša od 5 na 7 let.

V ZDSLU v celoti podpiramo predlog Društva slovenskih pisateljev v zvezi z avtorskimi poklici. Vse je potrebno uskladiti s standardno klasifikacijo dejavnosti (tudi AJ PES) s seznamom poklicev v javnem sektorju; podporne in umetniške poklice je potrebno ločiti.

Tako kot v drugih poklicih je tudi za avtorje pomemben razvoj kariere in temu bi maral slediti pravilnik za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost. Višina osnove za prispevke bi se morala sorazmerno večati. To bi bila spodbuda za napredovanje v višji razred in ob upokojitvi avtorji ne bi prejeli pokojnine, ki je nižja od minimalnih življenjskih stroškov.

Aleš Sedmak,

predsednik ZDSLU

ZADEVA A: Predlog za posodobitev pogojev za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost za poklic SLIKAR (pod št. 53.)

1.

Za obseg dela na petletni ravni predlagamo najmanj 3 selekcionirane razstave v nacionalnih in/ali mednarodnih v referenčnih galerijah. Ena velika samostojna razstava oz. dve manjši samostojni razstavi, nadomestijo vse selekcionirane razstave.

Vzrok za tako odločitev je, da podpiramo in vzpodbujamo kvaliteto razstav, ne pa njihovo številčnost, kjer lahko gre pogosto zgolj za produciranje in nizanje razstav, brez globljega vsebinskega in ustvarjalnega vzroka ter naboja.

Kot slikar s 30-letnim ustvarjalnim opusom se žal tudi zavedam naše ne vpetosti v širši galerijski prostor v tujini. Pri nas ni galeristov, ki bi slovensko likovno umetnost sistematično »izvažali« in predstavljali v tujini (sejmi, periodične razstave in ostali mednarodni projekti in predstavitve). Tudi slovenske kulturne institucije, z Moderno galerijo na čelu, niso najbolj naklonjene slikarstvu. Mislim, da sploh ni tako enostavno biti povabljen na skupinske razstave kot slikar.

2.

Kar se tiče odmevnosti razstav in našega slikarskega dela, se zavedamo, da nam naš medijski prostor povečini ni naklonjen. Kot primer: Likovni kritik je deficitarni poklic. Vse manj je kritik in objav v medijih - časopisi, revije, TV, ipd., zato predlagamo in je nujno, da damo večjo težo in pomen priporočilom stanovskih društev in njihovim strokovnim telesom, (npr. umetniškemu svetu ZDSLJU) in strokovnim kritikam ter priporočilom (umetnostnih zgodovinarjev in likovnim kritikov), ki ni nujno da so medijsko objavljene.

Opozarjamo tudi na pomanjkanje nagrad na likovnem področju, ki jih zelo težko dobiš vsakih pet let. Zato to ne bi smel biti pogoj za potrditev kakovosti.

3.

Izvirnost. Sprašujem se, kdo bo ocenjeval našo izvirnost v slovenskem in mednarodnem prostoru?

Predlagamo, da bi povprašali za mnenje stanovska društva, Društvo slovenskih likovnih kritikov in aktivne umetnostne zgodovinarje, ki bi podali svoja strokovna mnenja, ki bi morala biti zbrana in priložena k vlogi za status. Problematičen je tudi kriterij »uvrstitve v zbirke«, ker prav vsi, ki smo vpeti v likovno sceno pri nas, dobro vemo, da se že desetletja ne vlaga več v odkupe umetnin sodobnih slovenskih avtorjev (slik in kipov) in se zbirke praviloma ne širijo več, (primer: stalna zbirka Moderne galerije); prav tako tudi ne nastajajo več nove zbirke v večjih podjetjih, ravno obratno, pogosto slišimo celo o njihovi razprodaji.

4.

Kot prispevek k razvoju in prepoznavnosti poklica oz. področja, pa bi lahko šteli javno vodstvo avtorja ob razstavi, likovne delavnice ob razstavi, predavanja o aktualnih temah v slikarstvu/kiparstvu in debate na okroglih mizah ipd. S temi projekti in dejavnostmi bi izobraževali ožje in širše javnosti ter hkrati približali likovno umetnost širšim množicam.

5.

Predlog za nove poklice. Predlagamo poklic producenta za likovno dejavnost.

Pri predlogu nove uredbe o poklicih v kulturi ugotavljamo, da bi bilo nujno dodati profil Producenta za likovno področje, ki je sicer že upoštevan pri drugih umetniških strokah: na uprizoritvenem, intermedijskem in glasbenem področju, medtem ko je samo za likovno področje povsem izpadel. Tako, da bi bilo treba ta profil samo posebej omeniti in dodati pod številko 60.

NOV PROFIL ZA LIKOVNO DEJAVNOST – PRODUCENT, pod št. 60 v uredbi samozaposlenih

Enako kot imajo področja uprizoritvene, intermedijske, glasbene in avdio-vizualne umetnosti profil producenta, nujno potrebujemo tudi na likovnem področju tako opredeljen poklic, potrebujemo osebo, ki deluje na slehernem likovnem projektu kot producent. Njegova naloga je, da za razstavnih projekt pridobi finančna sredstva, dela na promociji in opravlja stike z javnostmi, prevzame organizacijo razstavnih projektov (priprava projektne naloge razstavnega projekta, vodenje in organizacija, koordinacija med umetniki, kustosom in kuratorjem, izbor in priprava materiala za katalog ali zloženko ter izdaja samega kataloga, ali krajše, vodenje in nadziranje celotnega projekta). V uredbi se pojavlja za likovno dejavnost le kurator, ki pa je zadolžen za strokovni del projekta: za zbiranje, izbor, pripravo in postavitve razstave ter pripravo teksta ali likovne kritike in tiskanega materiala (katalog, zloženska, vabilo..) in ne zajema vseh zgoraj naštetih nalog in dolžnosti.

Dejstvo je, da je lahko producent tudi sam nosilec projekta, ki ga izpelje v gostujoči galeriji v Sloveniji ali tujini. V taki funkciji lahko tudi k projektu samostojno povabi izbrane avtorje, oziroma se lahko nanj obrnejo za sodelovanje od profesionalnega galerista do kuratorja, umetniškega društva, združenja in nevladne organizacije ter umetniki neposredno.

DRUGA MOŽNOST: Pod novo samostojno številko v omenjenem Predlogu nove uredbe bi bil lahko kot

3

NOV PROFIL ZA LIKOVNO DEJAVNOST - KOORDINATOR LIKOVNO RAZSTAVNIH PROJEKTOV

Ne samo na uprizoritvenem in glasbenem področju, temveč tudi na likovno-razstavnem se kaže potreba po izpeljavi in realizaciji razstavnih projektov, ki jih je treba spremljati in koordinirati vse od začetka: same zasnove, ki jo opravi po koordinaciji z umetnikom razstavljalcem (v galeriji je to kustos) kurator, ki je tudi pisec katalognega uvoda. Vse ostalo, kar se tiče recimo kataloga- od ureditve in izvedbe, biografskih, bibliografskih podatkov, izbora reprodukcij v sodelovanju med umetnikom in kuratorjem in oblikovalcem, postavitve razstavnega projekta, stikov z javnostjo in izdelave sporočil in izjav za medije, so delo posebnega profila samozaposlenega. To delo je tem bolj zahtevno, če gre za skupinsko razstavo in njeno realizacijo v izbranem galerijskem prostoru, kar je tudi dolžnost tega novega profila-

V tem smislu se nam zdi primeren naziv RAZSTAVNI KOORDINATOR.

6.

Glede deficitarnih poklicev nimamo pripomb.

PS:

Iz vsega napisanega je razvidno, da se z vso močjo zavzemamo tako za kontinuiteto kot tudi za kvaliteto ustvarjalcev na našem področju.

Na tem mestu se zavzemamo tudi za davčno olajšavo ob nakupu likovnih del in dvig cenusa na vsaj 50.000 eur, ali pa se naj cenzus ukine, da naš status ne bo več socialni status ampak status vrhunskih intelektualcev, ustvarjalcev, ki lahko s svojim delom tudi dostojno preživijo.

ZADEVA B: Predlog za posodobitev pogojev za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost za poklic KIPAR (pod št. 26)

Posamezni kriteriji:

1.

Za obseg dela na petletni ravni predlagamo najmanj 3 selekcionirane razstave v nacionalnih in/ali mednarodnih referenčnih galerijah. Ena velika samostojna razstava oz. dve manjši samostojni razstavi, nadomestijo vse selekcionirane razstave prav tako ena izvedba javnega spomenika nadomesti eno samostojno razstavo.

Na ta način je možno doseči razvoj stroke in kvaliteto za katero je potreben čas saj zgolj veliko število razstav vodi v produkcijo, ki je sama sebi namen in ni nujno posledica globljega ustvarjalnega razloga. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da so postopki izvedbe likovnega dela včasih dolgotrajni, hkrati pa vključujejo visoke materialne stroške.

Tukaj bi dodali še, da na področju likovne umetnosti ni producentov, ki bi zagotovili pogoje za izpeljavo samih razstav.

Strinjamo se z izjavo kolega in poudarjamo, da »se zavedamo naše nevpetosti v širši galerijski prostor v tujini. Pri nas ni galeristov, ki bi slovensko likovno umetnost sistematično predstavljali v tujini (sejmi in ostale predstavitve). Tudi slovenske kulturne institucije, z Moderno galerijo na čelu, niso najbolj naklonjene slikarstvu in kiparstvu. Mislim, da ni enostavno biti povabljen na skupinske razstave kot slikar oz. kipar«.

4

2.

Težo kriterija **odmevnosti izvedbe oz. opravljenega dela** v prvi točki kriterija kakovosti je na tem področju skoraj nemogoče opravičiti saj je prostor in čas v medijih namenjen kiparstvu preskromen. Referenčni okvir tako ne obstaja, tudi strokovne literature za to področje tako rekoč ni, vse manj je kritičnih objav, pri čemer že samo Ministrstvo prepoznava likovnega kritika kot deficitaren poklic.

Predlagamo, da se da večjo težo in pomen priporočilom stanovskih društev umetniškemu svetu ZDSLJU in strokovnim priporočilom (umetnostnim zgodovinarjem in kritikom), ki niso nujno medijsko objavljene.

Opozarjam tudi na pomanjkanje nagrad na likovnem področju, ki jih zelo težko dobiš vsakih pet let. Zato to ni pogoj za potrditev kakovosti.

3.

V drugi točki kriterija kakovosti se pridružujemo predlogu slikarjev.

Izvirnost. Sprašujem se, kdo bo ocenjeval izvirnost v slovenskem in mednarodnem prostoru?

Predlagamo, da bi lahko povprašali za mnenje stanovska društva, društvo kritikov in aktivne umetnostne zgodovinarje, ki bi podali svoja mnenja kot prilogo k vlogi.

Nadvse problematičen se nam zdi kriterij uvrstitve v zbirke, ker vemo, da se pri nas že desetletja ne vlaga v odkupe slik in kipov slovenskih avtorjev in se zbirke praviloma ne širijo več (Primer: Stalna zbirka Moderne galerije). Ta kriterij bi lahko imel celo obraten učinek.

4.

Tretja točka kriterija kakovosti, **prispevek k razvoju/uveljavitvi poklica oz. področja**, ni sistemsko možno preko mnenja komisije.

Kot prispevek k razvoju in uveljavitvi poklica oz. področja, pa lahko štejemo javna vodstva avtorja ob razstavi, likovne delavnice ob razstavi, predavanja o slikarstvu/kiparstvu na okroglih mizah, sodelovanje na strokovnih simpozijih, objave v strokovnih revijah ipd. S temi dejavnostmi bi izobraževali likovno javnost ter hkrati približali likovno umetnost laični javnosti. Kot prispevek k razvoju poklica je potrebno upoštevati tudi tehnološke inovacije, ki jih avtor razvija oziroma uveljavljanje znanj s specifičnimi tehnikami obdelave materiala.

5.

PREDLOG ZA NOV POKLIC

Predlagamo poklic **PRODUCENTA ZA LIKOVNO DEJAVNOST**.

V Predlogu nove uredbe o poklicih v kulturi ugotavljamo, da bi bilo nujno dodati na likovnem področju profil **PRODUCENTA**, ki je sicer že upoštevan na uprizoritvenem, intermedijskem, glasbenem področju in avdio-vizualnem, medtem ko je povsem izpadel na likovnem področju. Tako da bi bilo treba ta profil samo posebej omeniti in dodati pod štev. 48.

Enako kot ima uprizoritvena, intermedijska, glasbena in avdio-vizualna umetnost profil producenta, se potrebuje tudi na likovnem področju osebo, ki deluje na projektu kot producent, kar zajema produkcijo razstavnega projekta, pridobitev finančnih sredstev, stike z javnostmi, izvršno produkcijo, postavitve razstavnega projekta, organizacijo, koordinacijo med umetniki, kustosom, nabor materiala za katalog ter izdaja samega kataloga, in vodenje celotnega projekta. V uredbi se pojavlja za likovno dejavnost le kurator, ki pa ne zajema vseh naštetih nalog in dolžnosti. Absolutno se potrebuje na tem področju tudi producenta, saj je lahko producent sam nosilec projekta in ga izpelje v gostujoči galeriji v Sloveniji ali tujini, tako da povabi k sodelovanju umetnika ali umetnike in kuratorja.

6.

Glede deficitarnih poklicev nimamo pripomb.

Splošni pogoji:

1. Prag za izpolnitev pogoja izjemnosti v okviru posameznega poklica mora biti 71 točk;
2. Pri pragu izpolnitve izjemnosti v okviru poklica ne more biti obveznega procentualnega zahtevka za določen kriterij saj za nekatere od njih ni realnih pogojev;
3. Za mlade umetnike, ki prvič zaprosijo za pravico do plačila prispevkov v roku dveh let po zaključenem študiju naj bodo pogoji drugačni. Predlog: dokazilo od zaključenem študiju, priporočilo stanovskega združenja in dve strokovni mnenji, pri čemer eno mnenje lahko nadomesti ena nagrada.
4. Za tiste, ki so dosegli možnost starostne upokojitve a ne izpolnjujejo pogoja polne delavne dobe bi morali omogočiti, da s prošnjo pridobi pravico do plačila prispevkov do izpolnitve pogoja polne delovne dobe.

Razlaga:

1. Prag za zvišanje pogojev je drugo zaostrovanje pogojev od leta 1999 – kar lahko primerjamo s statusom pred letom 2002. Za enako delo vrhunskosti se kriteriji ne morejo zviševati. Pogoj je sistemsko ter strokovno neupravičen.

2. Zviševanje kriterijev za obseg produkcije s področja kiparstva na 100% s predhodnih 66,6% je proporcionalno nedopustno ter postavlja celoten sistem pogojev v kvantitativno relacijo razmerij, pri čemer so celotna kvalitativna podrejena le tem. Kvalitativno vrednotenje je v predhodnih pogojih imelo možnost dodajanja vrednosti določenim kiparjem, ki ne bi zaradi narave svojega dela uspeli doseči popolnega cenzusa. Z novimi pogoji ministrstvo neposredno zavrača kvalitativne možnosti razvoja medija kiparstva ter deficitarnih tehnoloških obdelav, ki terjajo več časa za nastanek dela. Ministrstvo tako pogojuje določene vsebine v mediju kiparstva ter ne strokovnih uvidov.

Izpolnitev 50% možnih točk posameznih kvalitativnih vrednotenj ni možno, ker sistem za preverjanje določenih točk leži popolnoma na komisiji: npr.: prispevek k razvoju/uveljavitvi poklica oz. področja ni sistemsko možno kot zgolj preko menja komisije. Posamezniki mora doseči najmanj 5 toč, če jih ne doseže se ne more pritožiti čez mnenje komisije v tej točki besedila. Komisije z omejenim znanjem posameznega področja tako nimajo nadzornikov in mnenje postavljajo nad poznavanje stroke.

3. Mladi umetniki, ki so pravkar končali šolanje se ne morejo prijavljati, ker ne morajo zagotavljati pogojev: npr. izvedba javnega spomenika vrhunske umetniške vrednosti, itd.

Povzetek:

Iz vsega tega je razvidno, da se zavzemamo tako za kontinuiteto kot za kvaliteto ustvarjalcev na našem področju.

Podpiramo tudi ugotovitve te delovne skupine, ki meni da mora izjemna vrhunskost biti priznana in predlaga **možnost napredovanja** z doseganjem višjega števila točk (predlaganih 90), ki je ekvivalent napredovanja v višje plačne razrede v javnih zavodih.

6

Za razvoj stroke se nam zdi tudi pomembno, da pri razpisih ministrstva le to **delovnih štipendij** ne namenja le mladim umetnikom saj le z vzpostavitvijo osnovnih pogojev lahko likovniki dosegamo resnično vrhunskost.

Pri **pripravi razpisov za javna naročila** pa bi Ministrstvo moralo k sodelovanju vedno povabiti stanovsko združenje, ki ima največji vpogled v nabor in delovanje avtorjev na tem področju. Na ta način bi zagotavljali strokovnost tudi znotraj razpisnih pogojev in sestavljanja pristojnih komisij kot tudi informiranja tistih, ki bi se na razpis prijavili in s tem obogatili tako kvalitativno kot tudi kvantitativno ponudbo.

Na tem mestu se zavzemamo tudi za **davčno olajšavo** za nakup likovnih del in za opolnomočenje predloga zakona za uveljavljanje **odstopka za umetnost**.

Zavzemamo se za **dvig cenzusa na vsaj 25.000 eur**, da naš status ne bo več socialni status ampak status vrhunskih ustvarjalcev, ki lahko s svojim delom tudi dostojno preživijo. Podpiramo predlog te delovne skupine, ki pravi, da v kolikor presežeš cenzus, ti pravica do plačila prispevkov ne preneha ampak sam plačuješ za delež, ki si ga presegeš, medtem ko ti ministrstvo za to obdobje še naprej plačuje osnovne prispevke.

Sekcija kiparjev in umetnikov, ki delujejo
v javnem prostoru

ZADEVA D: Predlog za posodobitev pogojev za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost za poklic GRAFIK (pod št. 18)

Posamezni kriteriji:

1.

Za obseg dela na petletni ravni predlagamo najmanj 3 selekcionirane razstave v nacionalnih in/ali mednarodnih referenčnih galerijah. Ena velika samostojna razstava oz. dve manjši samostojni razstavi, nadomestijo vse selekcionirane razstave prav tako tiskanje grafične mape nadomesti eno samostojno razstavo.

Umetniki grafiki, so močno vpeti v mednarodni prostor (številni selekcionirani mednarodni grafični natečaji in mednarodne skupinske razstave po svetu), ki so pomembni ne zgolj za umetnika, temveč tudi za slovensko likovno umetnost – slovenski grafik nosi pečat »Ljubljanske grafične šole«, ki je v svetu priznana in poznana. V prvi vrsti je potrebno izpostaviti kvaliteto, inovativnost in tudi kontinuiteto slovenske grafike, česar nikakor ne moremo nadomestiti s kvantiteto/številom razstav. Kljub vidnim premikom v okviru tradicionalnega ljubljanskega mednarodnega grafičnega bienala, je grafična umetnost še vedno izjemno pomembna in je zrcalo naše likovne scene v svetu. Zato je potrebno grafikom pomagati, da se ponovno grafična umetnost rehabilitira in pozicionira na primerno raven v okviru likovno vizualne umetnosti pri nas.

Podpiramo izjavo slikarjev in kiparjev in prav tako grafiki poudarjamo, da pri nas ni galerij in galeristov (razen MGLC), ki bi bile namenjene izključno grafiki in, ki bi slovensko likovno umetnost sistematično predstavljali v tujini (sejmi in ostale likovno vizualne manifestacije in predstavitve). Tudi slovenske kulturne institucije, z Moderno galerijo na čelu, niso najbolj naklonjene grafiki, slikarstvu in kiparstvu. Je pa narava sodelovanja na skupinskih grafičnih razstavah nekoliko drugačna in natečaje za grafične razstave pri nas skoraj ni, razen tistih, ki so vključene v MGLC).

2.

Enako kot pri slikarjih in kiparjih, je tudi pri grafiki skoraj nemogoče upoštevati kriterij **odmevnosti izvedbe oz. opravljenega dela/** v prvi točki kriterija kakovosti/, saj ne moremo meriti prostor in čas, ki ga v medijih namenjajo zgolj grafični umetnosti in grafikom. Vse manj je strokovnih revij in dnevnih časopisov kjer najdemo likovne kritike, in skrčilo se je število novinarjev, ki so sledili likovno vizualni umetnosti in likovnih kritikov, ki objavljajo na področju grafične umetnosti. Referenčni okvir tako ne obstaja, tudi strokovne literature za to področje tako rekoč ni, vse manj je kritičnih objav, saj tudi Ministrstvo za kulturo ugotavlja, da je poklic likovnega kritika deficitaren.

Kot kolegi slikarji in kiparji, tudi grafiki predlagamo, da se da večji poudarek in pomen priporočilom strokovnih stanovskih društev in umetniškemu svetu ZDSLUI in strokovnim priporočilom umetnostnih zgodovinarjev ter likovnih kritikov, ki pa ni nujno, da so medijsko objavljene.

Opozarjam tudi na pomanjkanje nacionalnih nagrad na likovnem področju, ki je namenjeno grafični umetnosti, saj jih je skoraj nemogoče dobiti vsakih pet let. Zato število nacionalnih nagrad ne more biti pogoj za potrditev umetnikove kakovosti.

Ob enem pa opozarjamo, da številni naši avtorji, ki so zapisani grafičnemu ustvarjanju in grafičnim tehnikam, sodelujejo pri svetovnih mednarodnih projektih (bienalih, trienalih in grafičnih razstavah) in dosegajo zavidljive rezultate, dobivajo številna priznanja in nagrade (grand prix-e, ipd.) na mednarodnih likovnih manifestacijah in festivalih, ki so namenjeni grafiki in se ob enem enakovredno postavljajo ob bok priznanih svetovnih umetnikov in mednarodni likovni eliti.

3.

V drugi točki kriterija kakovosti se pridružujemo predlogu slikarjev in kiparjev.

Izvirnost. Zelo težko je ocenjevati izvirnost v slovenskem prostoru, ker je število kustosov na področju grafike omejeno v glavnem na kustose MGLC, kar ne more ustrezati objektivni oceni. V mednarodnem prostoru pa imamo premalo kontaktov in so le prejete mednarodne nagrade in priznanja, poleg kakovosti, tudi neke vrste merilo izvirnosti.

Enako kot slikarji in kiparji, predlagamo, da bi bilo nujno povprašati za mnenje stanovska društva, društvo likovnih kritikov in aktivne umetnostne zgodovinarje, ki bi podali svoja mnenja kot obvezna priloga k vlogi za status, ki bi se jo moralo upoštevati.

Prav tako se priključujemo mnenju slikarjev in kiparjev, v zvezi s **kriterijem uvrstitve v zbirke**, saj se pri nas že desetletja ne vlaga več v odkupe likovnih umetnin slovenskih avtorjev in se zbirke praviloma ne širijo več (primer: stalna zbirka Moderne galerije, stalna zbirka MGLC). Prav tako se obstoječe zbirke in fundusi, ki so jih imela uspešna podjetja in delovne organizacije nekoč, ne širijo več, temveč sledimo številnim razprodajam le-teh pa tudi v nove zbirke se nikjer ne vlaga.

4.

Tretja točka kriterija kakovosti, **prispevek k razvoju/ouveljavitvi poklica oz. področja**, ni sistemsko možno preko mnenja komisije.

Kot prispevek k razvoju in uveljavitvi poklica oz. področja, pa lahko štejemo javna vodstva avtorja ob razstavi, likovne delavnice ob razstavi, grafične delavnice, predavanja o slikarstvu/kiparstvu/grafiki na okroglih mizah, sodelovanje na strokovnih simpozijih, objave v strokovnih revijah ipd. S temi dejavnostmi bi izobraževali širše javnosti in hkrati približali likovno umetnost laikom. Kot prispevek k razvoju poklica je potrebno upoštevati tudi tehnološke inovacije, ki jih avtorji razvijajo oziroma uveljavljanje znanj z inovacijami in specifičnimi grafičnimi tehnikami.

8

Sekcija grafikov pri ZDSLU

ZADEVA C: Pripombe na kriterije za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost za ilustratorje (pod št. 20)

Predstavniki Ministrstva za kulturo so v medijih zagotavljali, da se bo obseg kriterijev samo proporcionalno povečal.

Dosedanji obseg (na triletni ravni):

1 knjiga objavljena pri referenčni založbi ali 6 objav posameznih del v referenčnem revijalnem tisku, (in) 1 selekcionirana razstava v okviru referenčne prireditve na nacionalni ali mednarodni ravni.

Medtem petletni minimalni obseg predvideva neproporcionalno povečanje kriterijev.

Predlagani minimalni obseg (na petletni ravni):

Najmanj 3 knjige objavljene pri referenčni založbi, ali 4 selekcionirane nacionalne in/ali mednarodne razstave v referenčnih galerijah, ali v okviru referenčnih dogodkov (pri tem 1

samostojna razstava nadomesti 3 skupinske), in 12 objav posameznih ilustracij v specializiranih revijah in/ali referenčnih medijih.

Ilustratorji opozarjamo, da se je OBSEG KRITERIJEV V PRIMERJAVI Z OBSEGOM ZA TRILETNO OBDOBJE POVEČAL ZA VEČ KOT TRIKRAT. Ne samo preveliko število knjig (iz 1 na 3), pripisano je preveliko število razstav (iz 1 na 4). Za ilustracijo je pomembna IZVEDBA v tiskanem ali drugem referenčnem mediju in **razstavna dejavnost ni prednostna**. Večina mednarodnih selekcioniranih razstav knjižne ilustracije pogojuje sodelovanje s knjižno izdajo. (Slovenski bienale ilustracije je tukaj izjema, ker omogoča avtorjem, da razstavljanje uporabijo kot referenco pri navezovanju stikov z založniki). Galerije tudi redko razstavljajo ilustracije. Predlagamo bolj proporcionalen predlog obsega, ki je oblikovan na vzorcu triletnega obdobja, saj ta izraža specifičnost ilustratorskega poklica. Ta proporcionalen predlog naj zamenja dosedanega.

Ali pomeni izdaja knjige v samozaložbi ali nereferenčni založbi manjši umetniški in delovni vložek, po izkušnjah avtorjev prej nasprotno. Ilustratorsko delo ne sme biti omejeno zgolj na tiskane – knjižne medije, ampak ga je potrebno razširiti tudi na digitalne in druge medije

Glede razstavne dejavnosti se lahko selekcionirane mednarodne razstave enačijo s samostojno razstavo. Praviloma galerije niso specializirane za ilustracijo, tako da se lahko ta kriterij zamenja z dodatno izvedbo ilustracij v medijih.

PROPORCIONALNI PREDLOG:

(Najmanj) 2 izdani knjigi pri referenčni založbi ali samozaložbi ali likovna zasnova 2 animiranih filmov ali 10 objav posameznih ilustracij v specializiranih revijah in/ali referenčnih medijih in dve selekcionirani razstavi v okviru referenčne prireditve ali referenčne galerije na nacionalni ravni ali ena mednarodna / ali samostojna razstava

Odmevnost v ocenjevalnih kriterijih:

V okviru recenzij o knjigah je precej pogosto spregledan ilustratorski del. Vsekakor je potrebno dati večjo težo mnenju stanovskega društva, kritikom in umetnostnim zgodovinarjem, ki so specializirani za to področje.

V seznam poklicev za samostojno dejavnost s področja kulture predlagamo nov profil kulturnega menedžerja za eno ali več področij, kot je opisano zgoraj.

Za IO Sekcije ilustratorjev,
Irena Majcen